

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

VII. Ex trib. generalibus existentia Dei in reb[us], per essentiam,
præsentiam, & potentiam, eruuntur alii particulares.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

& Non necesse habetis ut aliquis doceat vos; sed sicut vinctio eius docet vos de omnibus, & verum est, & non est mendacium.

3. Reg. 10.

Hic fructuum fructus locupletissimus est. Beata dies illa, qua nos fecerit in tabernaculum suum Dominus introire, in illo manere, & frui, in eo ad finem usque perseverare. Quia inde fructus consequantur, nemo novit, nisi qui accipit; expertus cum Regina Saba potest exclamare: Vidi oculis meis, & probavi quod media pars mihi nuntiata non fuerit. Major Dei bonitas, eiusque opera, quam rumor quod audiui. Non credebam narrantibus mihi, donec ipse veni & vidi. Beati ergo illi qui stant coram Domine, semper, & audiunt sapientiam tuam. Sit Dominus Deus eorum benedictus in secula.

C A P. VII.

Ex tribus modis generalibus existentia in rebus, per essentiam, presentiam, & potentiam, eruuntur alii particulares.

40. **A**grediamur demum quod in hac vita Dei presentia quaestione difficilissimum est, cum ut explicetur, tum ut in Praesentia reducatur. Praesens etenim vita à futura in se distinguitur, quod beati actualiter perpetuo Deo cogitant, Deum amant, & non cogitant

Vita praesentis & futura differentia.

inimare non possunt: nobis ea præsidia vires-
 non suppetunt; corpore quippe mortali,
 quamquam instrumento corruptibili, nobis vtē-
 dum est, cuius modum limitesque excedere
 frustra tentaremus: vnde, nisi quis prudenter in
 Praxi versetur, tantum abest vt negotium
 PERFECTI O N I S suæ promoueat, in exerci-
 tiam vires exhauriat, caput lædat, & se om-
 nino ad mentalia officia exercenda inutilem
 reddat.

*Cautela
 adhibenda
 in exerci-
 tio presen-
 tia diuinā.*

Nihilominus suadent sancti Patres hoc con-
 ceptæ diuinæ præsentiaæ exercitium, tamquam
 medium & instrumentum conueniens ad PER-
 FECTI O N E M capessendam, cum propter ex-
 ercitiū præstantiam, tum propter plurimas vtī-
 litates, quarum nonnullas capitibus præceden-
 tibus attigimus, qua de re ita loquitur Hugo de
 Victore: *Sicut nullum est momentum quo homo nõ
 statur ac fruatur Dei bonitate, & misericordia: sic
 nullum debet esse momentum quo eum presentem non
 habeat in memoria. Omne tempus in quo de Deo
 non cogitas, hoc te computa perdidisse.*

*Instit. Mo-
 nast. lib. 3.
 de anima,
 c. 3 & Ber.
 lib. de inte-
 riori domo
 c. 9.*

Quare modi quidam è sanctis Patribus e-
 lucendi erunt; lique & faciles, ne concipiendo
 datur imaginatio: & varij, vt varietas delecta-
 tionem adferat, pellat tædium, iuuet deniq; con-
 seruationem.

Illud in primis constat omnibus, hic non agi
 verique in dubium, vtum Deus sit in rebus o-
 mnibus; eo enim Scripturæ diuinæ Patresque
 omnes nihil pæne inculcant frequentius: &
 id ipsum certum testatumque præsuppo-
 nere-

neremus, initio probavi Deum esse ubique
omnia videre ac operari: sed quæritur quæ
modum concipiamus præsentem, & memorem
sumus illius: eum denique, qui nos videt ac
tuetur, quomodo videamus. Quare
quidam concipiendi sunt, quibus id
cilitate, fructu, ac delectatione allequi
mus.

Modi ergo seu rationes generales, quibus
bique esse Deus declaretur, auctore D. Tho-

post S. Gregorium, sunt tres. Est enim in

bus omnibus ac locis per essentiam, præ-

& potentiam: quæ tria capita sunt, ex quibus

multi modi effingi ac concipi possunt, quibus

nobis Deus præsens redditur. Consideremus

enim in omnibus prius vere existere: deinde

in illis esse, ut cuique rei esse tribuat & con-

uet: mouet etiam, agit, operatur, dum homo

telligit, vult, amat; & hæc tamquam prima

motor, & causa effectiua. quod D. Thomas

rius ita distinguit: *Omnia tangit, nec tamen*

ter omnia tangit: quædam enim tangit ut sint,

men ut viuant & sentiant: sicut sunt cuncta in sen-

lia: quædam tangit ut sint, viuant, & sentiant,

men ut discernant: sicut sunt bruta animalia: quædam

tangit ut sint, viuant, sentiant, ac discernant: sicut

humana & Angelica natura. Hæc Gregorius. Nam quæ

nulli namque, etsi ad diuinam providentiam eandem

cuncta pertinere non diffiteantur, voluerunt causa

tamen non omnia proprie à Deo creata esse: quæ

ipsum quædam condidisse, quæ postmodum

tera crearent. Non est ita: attingit enim

lapid-

Pat. 7. q. 8.

n. 9.

Tribus mo-

dis Deum

esse in re-

bus.

Modus 1.

per essentiã

1.

2.

Hom. 8. in

Ezech. an-

te medium

facilita creatrix à sine vsque ad finem fortiter, & Sap. 8.
 non aliqua tantum, sed omnia suauiter. 3.

hoc pertinet tertius modus, quo Deus esse sta-
 tur in operationibus humanis tamquam ob-
 iectum operantis animæ. Cum enim homo de
 Deo cogitat, eumque cognoscit: res cognita à
 cognoscente Deus est: item si animus eum dili-
 genter desideret: res desiderata ac dilecta à desi-
 derante ac diligente Deus est: & ut obiectum in
 esse dicitur, quod naturæ rationali proprie
 conuenit. Quod si cognitio sit omnino natura-

*Deus per
modum ob-
iecti cogni-
ti ac dilecti
in homine
esse dicitur.*

præfens erit per essentiam sine gratia: si co-
 gnitio amorque supernaturalis fuerit, censebi-
 tur in nobis esse per gratiam, quod Diuus Gre-

1.
*Naturali-
ter.*

gorius sic declarat: *Qui numquam deest, & tamen*

2.
*Supernatu-
raliter.*

*in quorum cogitationibus longe est: nec ibi deest, ubi
 non est: quia ubi non est per gratiam, adest per vin-*

*Loco cita-
to.*

Ex hoc ergo capite Deus vbiq̄ue est, quia v-
 biq̄ue existit: rebus omnibus deinde impertit
 illudque esse conseruat: & ut agant tam-
 quam prima causa immobilis mouet omnia: est
 in intellectu, cum de eo cogitas: est in intellectu
 cum illum cognoscis: est in voluntate, cum eum
 diligis: lenique nouo modo est in homine iusto
 nouum esse gratiæ tribuit, & supernatura-
 lem quandam rationem viuendi & agendi largi-
 tur eandem conseruat, & cooperatur veluti pri-
 ma causa in genere vitæ supernaturalis, vt latius
 explicauimus priori libro.

Alterum caput est, nempe omnibus in re
 reperiri Dei prouidentiam per præsentiam
 quod

*Modus 2.
quo Deus
ubique est,
per præsenti-
am.*

Iob. 12.

*lib. 3. Con-
fess. c. 11.*

Similo.

*Modus 3.
diuina prae-
sentia, per
potentiam.*

Isther 13.

quod Idcirco ponitur, quia posset quispiam cre-
dere Deum quidem in omnibus existere secun-
dum suam substantiam; non tamen videre et
nosse quæ agantur. Dicimus vero aliquid
licui loco præsens esse, cum res omnes, quæ
eo sunt, eius patent aspectui: fuerunt namque
qui dicerent Dei prouidentiam in cælestibus
occupari, ad corpora ista inferiora se minime
tendere: circa cardines cæli perambulare, nec
stra considerare, ut refert Iob. Non ita est
aliter sentiebat Augustinus, cum diceret:
bone, omnipotens, qui sic curas unumquemque
strum, tamquam si solum cures: & sic omnes
quam singulos! Sicut enim qui in aliqua domo
fidet, quæ in eius conspectu sunt, in iis effe-
tur, quia sunt in eius præsentiâ: sic, e si Deus
sentialiter in omnibus non esset, constaret
hunc orbem, tamquam domum, ipsum fabri-
se: & non modo Angelos curare, eorumque
gitationes habere præsentes, & eorum rebus
teresse, sed etiam omnium hominum res ha-
re perspectas.

43. Ex tertio capite, diuinæ nimirum potestatis,
dicitur Deus esse rebus omnibus præ-
senti, contra Manichæorum errorem, qui statuebant
diuinæ potestati non omnia subiecta esse, sed
la spiritualia & incorporea, corporales vero
visibiles res nequaquam, sed potestati cuius
principij contrarij. Non ita credimus, sed
Mardocheo libenter oramus: Domine Rex omnipotens:
in ditioe enim tua cuncta sunt posita, non est qui possit
tuæ resistere voluntati, si decretum fuerit.

Sabre Israel: tu fecisti cœlum & terram, & quidquid
 ambire continetur; Dominus omnium es, nec
 qui resistat Maieitati tue. Daniel etiam ait: Ipse ^{Dan. 2.}
 mutat tempora & atates; transfert regna, atque con-
 ferit; dat sapientiam sapientibus, & scientiam in-
 uigentibus. Ex his tribus capitibus forman-
 derunt modi quidam familiares, quibus Deum
 præsens reddamus præsens, aut potius nos me-
 res præsens eius sistamus.

CAP. VIII.

*Tres modi concepta præsens diuina per es-
 sentiam. Primus est, Deum non esse animam
 mundi, sed quid nobilius per omnia diffusum.
 Secundus, esse lumen quoddam immen-
 sum, omnia penetrans. Tertius,
 tamquam Oceano omnia
 in ipso contineri.*

Philosophi quidam in primis, inter <sup>Cic. de na-
 quos Cicero & Varro apud D. Au-
 gustinum, dixerunt Deum esse animam mundi: rum li. 21.
 mundum enim animatum constituebant; cui ^{Aug. li 7.}
 soli duo essent, Sol & Luna, in capite, id est, ^{ciuit. c. 6.}
 cœlo, quod orbis quasi caput est: rerum om- ^{Mundum}
 nium vim in agendo ac mouendo ab illa anima, ^{esse anima}
 ut omnia moueat ac impellat, promanare; ^{tū ex Phi-}
 sed secus quam in corpore humano singula vi- ^{losophorum}
 dentur membra, distinctis officiis agentia, ab ^{sententia.}
 R r vnius</sup>